

**Міністерство освіти Республіки Молдова
Національна агенція з курикулуму та оцінювання**

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ОЛІМПІАДА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ – 2017
9 клас

Прочитайте уважно поезію і виконайте завдання.

Думка (Нащо мені чорні брови)

Нащо мені чорні брови,
Нащо карі очі,
Нащо літа молодії,
Веселі, дівочі?
Літа мої молодії
Марно пропадають,
Очі плачуть, чорні брови
Од вітру линяють.
**Серце в'яне, нудить світом,
Як пташка без волі.**
Нащо ж мені краса моя,
Коли нема долі?
Тяжко мені сиротою
На сім світі жити;
Свої люде – як чужії,
Ні з ким говорити;
Нема кому розпитати,
Чого плачуть очі;

Нема кому розказати,
Чого серце хоче,
Чого серце, як голубка,
День і ніч воркує;
Ніхто його не питає,
Не знає, не чує.
Чужі люде не питають –
Та й нащо питати?
Нехай плаче сиротина,
Нехай літа тратить!
Плач же, серце, плачте, очі,
Поки не заснули,
Голосніше, жалібніше,
Щоб вітри почули,
Щоб понесли буйнесенькі
За синєє море
Чорнявому зрадливому
На лютеє горе!

(Тарас Шевченко)

№ п/п	Завдання	Оцінювання	
		L	L
1.	Визначте тему вірша Т. Шевченка «Думка» (Нащо мені чорні брови) і запишіть її одним реченням. _____ _____	L 0 2	L 0 2
2.	Поясніть значення виділених у поезії слів (2 речення). _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
3.	До виділених слів самостійно доберіть і запишіть: а) синоніми:		

	<p>Марно пропадають, _____</p> <p>Літа мої, _____</p> <p>Плаче сиротина, _____</p> <p>Літа тратить, _____</p> <p>б) антоніми: Чорнявому зрадливому – _____</p> <p>Плач голосніше – _____</p> <p>Очі плачуть – _____</p> <p>Тяжко мені – _____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>
4.	<p>Випишіть із тексту слова, що відображають головну думку поезії.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>
5.	<p>Випишіть із тексту по два приклади щонайменше трьох різних видів тропів (художніх засобів). Поясніть одним реченням роль будь-якого з виписаних тропів.</p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>
6.	<p>Поясніть значення фразеологізмів.</p> <p>Бити байдики – _____</p> <p>Мати мухи в носі – _____</p> <p>Голий як бубон – _____</p> <p>Хоч з лица воду пий – _____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>

7.	<p>Запишіть наведені нижче слова, знявши ризику. Північно/східний, пів/Європи, всесвітньо/відомий, жовто/гарячий, аби/як, право/бережний, як/най/довше, де/не/де.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
8.	<p>Складіть і запишіть речення за схемами. 1) То [], то []. <hr/> <hr/> 2) [], проте []. <hr/> <hr/> 3) (Коли...), []. <hr/> <hr/></p>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
9.	<p>На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, запишіть слова, знімаючи ризику. Не/похитною _____ і живуч...ю є загальноприйнята оцінка Шевченкової поезії як справді народної, тобто бл...зької та зрозумілої більшості українців. Натомість ще Б. Грінченко у своїх спогадах зауважив прот...лежне: читаюч... вірші Шевченка українським селянам, він зробив висновок, що велика частина творів українського народного поета не/зрозуміла _____ селянс...кому сер...довищу. Вона занадто складна своїми образами, колом культурних п...реживань. Чи не дивно це? Здається, ніхто не зрозуміє Шевченк... краще, ніж простий селянин. Читання творів Т. Шевченка сприяє несподіван...им «озарін...ям» – особистим ві...криттям нових цікавих деталей. Тоді й з'являєт...ся відчут...я істинної насолоди від спілкуван...я з м...стецтвом. (За О. Гладіліною)</p>	L 0 0,25 0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3 3,25 3,5 3,75 4	L 0 0,25 0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3 3,25 3,5 3,75 4
10	<p>Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки. Осмислюючи поезію Шевченка слід бути дуже уважними до образів обережно ставитися до трактування змісту. Тільки повна самовіддача «вживання» в текст інтуїтивний пошук дають можливість глибоко проникнути в зміст твору. Мистецтво тонка річ окремий світ який існує на межі між світом видимим – зовнішнім та внутрішнім – невидимим таємничим уявним. Хто знає яких вершин чи глибин сягає у творчих мандрах душа поета?! Може він і сам для себе загадка. (За О. Гладіліною)</p>	L 0 0,25 0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3	L 0 0,25 0,5 0,75 1,25 1,5 1,75 2 2,25 2,5 2,75 3

11.	Знайдіть правильну відповідь і обведіть її кружечком. а) Автор твору «Наталка Полтавка»: 1) Петро Гулак-Артемівський; 2) Тарас Шевченко; 3) Іван Котляревський. б) Автор твору «Маруся»: 1) Григорій Квітка-Основ'яненко; 2) Григорій Сковорода; 3) Іван Вишенський.	L 0 1	L 0 1	
12	Установіть відповідність між твором та його героями, з'єднавши стрілочками рядки. Шевченко Т. «Катерина» Квітка-Основ'яненко Г. «Маруся» Котляревський І. «Наталка Полтавка»	 Наум Дрот, Настя Дрот, Маруся, Василь Петро, Возний, Виборний, Наталка Івась, Катерина, мати, москаль Іван.	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
13.	Напишіть твір-роздум: Такий сучасний Шевченко! (10–12 речень). _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15	
14.	Запишіть відомі вам обряди і ритуали літнього календарного циклу українського народу (щонайменше 5). _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5	

15	<p><i>Запишіть народні (рослинні, тваринні та предметні) символи України (щонайменше по 2 з кожної групи). Поясніть значення будь-яких двох символів.</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8

Загальна кількість балів – _____

Члени комісії:

1. _____

2. _____